N. 396.

CURRENDA II.

A. D. 1864.

N. 3390 ex A. 1863.

Decretum Papale quoad introducendum novum Officium et Missam de immaculata BMV. Conceptione.

„Pius PP. IX.

ad perpetuam rei memoriam

Quod jampridem ab hac Apostolica Sede communia fidelium vota precesque postulaverant, quodque ad augendam in terris Beatissimae Genitricis Dei gloriam maxime pertinebat, id Nos tandem divino adflante Spiritu præstitimus quum sexto Idus Decembris Anni Millesimi octingentesimi quinquagesimi quarti in Patriarchali Basilica Nostra Vaticana frequentissima adstante S. R. E. Cardinalium, et Sacrorum Antistitum corona, pronunciavimus, declaravimus, ac definivimus doctrinam, quæ tenet, Beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suæ Conceptionis fuisse singulari Dei Omnipotentis gratia, et privilegio intuitu meritorum Jesu Christi Redemptoris humani generis, ab omni originalis culpæ labe præservatam, esse a Deo revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter, constanterque credendam. Difficile porro dictu est, quanto exinde gaudio perfusi fuerint universi Catholici Orbis Antistites cum Clero suo, nec non Principes viri, ceterique cujuscumque ordinis fideles, quippe qui inflammato studio ducti honore debito prosequendi immaculatam Virginem Genitricem Dei Mariam majorum exempla æmulati, idipsum novissima hac ætate iteratis precibus ab hac Sancta Sede imploraverant. Nos quidem vix dum ad universae Ecclesiae regimen meritis licet imparibus evecti fuimus, id præcipue curavimus, ut secundum Ecclesiae vota ea perageremus, quæ ad augendum Deiparæ Virginis cultum pertinerent, utque excellentissimæ illius dotes et collata divinitus privilegia, atque ornamenta fidelium oculis clarius nitescerent; qua de causa **novum ecclesiasticum Officium, novamque Missam** approbavimus, ut solemnius celebraretur festum Beatissimæ Virginis sine labe originali conceptæ; atque ita arcano Dei consilio non intermissis hujusmodi curis via quodammodo sterni visa est ad solemne edendum decretum, quod de immaculato Deiparæ conceptu memorata die atque anno pronunciavimus. Verumtamen quoniam necessarium esse novimus, ut cum lege credendi lex conveniat supplicandi, idcirco eo curas Nostras convertimus, ut novum conderetur Officium cum nova Missa tam in Vigilia, ubi concessa est, quam in festo immaculatæ Conceptionis, quibus singula hæc ex ordine recolantur, et faustissimi eventus series futuris in posterum ætatibus innotescat. Jamvero quum hujusmodi opus ad optatum exitum perductum sit, memoratum **Officium, Missamque respondentem** de consilio peculiaris Congregationis Sacrorum Rituum ad id apposite per Nos deputatæ Auctoritate

Nostra Apostolica approbandam existimavimus. Itaque de ejusdem Congregationis consilio, certa scientia, ac matura deliberatione Nostra idem **Officium, Missamque** Officio respondentem, nec non pro locis, ubi est concessa, Missam pro Vigilia immaculatæ Conceptionis Auctoritate Nostra Apostolica per præsentes Litteras probamus, eademque Auctoritate praecipimus, ut hoc unice Officium et Missam quicumque de Clero sæculari, et regulari, non exclusis Monialibus, ad Horas Canonicas persolvendas quocumque titulo teneantur, adsumere debeant; Romae quidem atque ubi fieri commode possit, hoc ipso vertente, alibi vero sequenti Anno MDCCCLXIV. sub pœna Divini Officii onus minime adimplendi. Ne quis vero reputet, peculiari quocumque titulo etiam speciatim designando hujusmodi generali præscriptione minime comprehendi, Auctoritate Nostra Apostolica abolemus, et proscribimus quodcumque aliud Officium, et quamcumque aliam Missam de immaculata Conceptione, etiam si sint ritus a Romano diversi, ac licet singulari privilegio concessa fuerint, etiam cuicumque Ordini regulari, ac jubemus, ut in novis editionibus Breviarii et Missalis hoc unice apponatur Officium in corpore Breviarii, et Missa imprimatur in corpore Missalis die VIII Decembris; in appendice vero Missalis Missa de Vigilia adjiciatur pro locis, ubi ex Apostolica concessione vigilia celebratur. Et quoniam nonnullæ regularium familiæ ritum servant a Romano diversum, volumus, ut ipsæ quantocius exhibere teneantur Congregationi Sacrorum Rituum pro opportuno examine et revisione additiones, aut variationes proprio ritui respondentes. Haec volumus, jubemus, mandamus, contrariis speciali licet, atque individua mentione dignis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XXV Septembris MDCCCLXIII Pontificatus Nostri Anno Decimoctavo. N. Card. Paracciani Clarelli"

E Decreto praecitato Ven. Clerus percipit notitiam, **Officium ecclesiasticum una cum Missa** de **immaculata B. M. V. Conceptione,** primitive adornatum.. Leopoli a. 1850 impressum, ac in Diœcesi introductum, eodem nunc abrogatum et ei novum una cum Missa congrua surrogatum esse, quae ambo in posterum valitura, amodo introducenda declarantur.

Certior quoque redditur Ven. Clerus, quod hocce novum Officium una cum Missa tn typographia PP. Mechitaristarum Viennae editum Venerandissimis Excellentissimi P. T. Nuntii Apostolici Vienn. Litteris de 7. Jan. 1864. N. 30.. editioni genuinae anno elapso Romae vulgatae conforme declaratur et quod jam Ven. Officiis Decanalibus sub 30. Nov. 1863. N. 3877. communicatum et in nonnullis exemplaribus praenumeratum emptumque extitit.

Quoniam autem Decreto praelaudato conformiter Officium quaestionis ac Missa novissime sancita, seclusa primitiva, ubique adhibenda veniat, hinc Missa ad omnes Ecclesias in uno, aut pluribus exemplaribus, pro ratione indigentiarum, simulque Officium (hocce pro Organario) insuper Officium hocce in singuli Presbyteri manibus existat oportet; eapropter Ven. Officia Decanalia provocantur, ut computent Ecclesias et Presbyteros sui Decanatus, a P. T. Rectoribus Ecclesiarum et aliis Presbyteris quantum jam publicatum, pro uno Missae exemplari per 7 x. et pro exemplari Officii div. quolibet per 15. x. V. A. ab Illis, qui nedum praenumeraverant, aut pauciora quam sint necessaria, comparaverant, colligant, nec non collectum ante Pascha horsum immittant, quatenus exemplaria soluta et necessaria, Vienna sub uno procurare valeamus. Tarnoviae 14. Jan. 1864.

N. 160.

Salutatio intuitu syngrapharum Papalium donandarum.

Hucdum bonorum tanestrium ad Sanctissimum Patrem pro dote pertinentium semper dubia sors est, et thesaurus Apostolicus multis indigentiis suis vix sufficit. Vener. Clerus provocatur, velit declarationem Suam horsum apperire, an vellet, quemadmodum id jam plures Decanatus fecere, obligationes una cum censibus Sanctissimo Patri afflictissimo dono offerre et toti negotio sic finem facere. Vener. D. Decani cognito sensu Confratrum, Nobis quid sit agendum referent. Tarnov. 14. Januarii 1864.

N. 3724 z r. 1863.

Wezwanie do wsparcia kwestarza na kościół w Wejmarze.

Gmina katolicka w Wejmarze uzyskawszy według oznajmienia Wys. c. k. Namiestniczéj Komissyi w Krakowie z 3. List. r. b. L. 26728. pozwolenie do zbierania składek na wystawienie kościoła, wyśle kogo na *6 miesięcy* w tym celu. Tenże wysłaniec niech znajdzie drzwi i serca dla pobożnéj sprawy otwarte. Tarnów 19. List. 1863.

N. 4048 z r. 1863.

Kwesta na wybudowanie nowego kościoła i klasztoru w Brukseli pozwolona.

Według uwiadomienia Wys. c. k. Namiestniczéj Komissyi Krak. z d. 25. List. r. b. L. 28698. O. Hieronim Van Reeth, Gwardyan Minorytów uzyskał najwyższe pozwolenie do zbierania jałmużny przez osoby do tego upoważnione na *przeciąg 6 miesięcy*. . . celem wystawienia nowego kościoła i klasztoru w Brukseli... Znana gorliwość w wspieraniu podobnych Kwestarzy nie dopuszcza powątpiewania, że i w tym razie podana będzie ręka cudzoziemcom, którzy wśród różnowierców pragną pomnożyć chwałę Bożą.

Tarnów 17. Grud. 1863.

N. 230.

Collectio pro infelicibus pagi Jelna commendatur.

Juxta tenorem Rescripti Exc. C. R. Commissionis Locumt. Cracov. de 2. Januar a. c. N. 29281 in pago *Jelna* Districtus *Leżajsc.* domicilia 43 una cum aedificiis oeconomicis incendio deleta, damnumque ad 43000 Rh. V. A. causatum est. Quamvis vicini Magistratus, Haeredes bonorum communitatesque mox contulissent plura, attamen haec non sufficiunt ad restauranda reparandaque combusta. Idcirco Exc. C. R. Provinciale Regimen Cracov. provocatis C. R. Officiis Circular. et Districtualibus ad instituendam collectionem, ad Nos quoque expedivit salutationem pro cooperatione pia... mediante Ven. Clero... qui praesentibus nomine Salvatoris Nostri Largissimi... denuo pro cooperatione fertili in colligendis et subministrandis hunc in finem largis obulis inviatur. Tarnoviae die 21. Jan. 1864.

N. 92.

Congregatio sanctae Infantiae Jesu mittit libellos „Jahresbericht und Rechnungs-Ausweis" petitq. succursum novum.

Libelli recepti progressum Missionum sac. Infantiae Jesu in China et India orientali;

earum proventum et expensas, indigentiasque varias recensent. Eorum emittimus ad Ven. Clerum per 2 aut 3 pro quolibet Decanatu exemplaria, volvenda, populoq. fideli juniori explicanda, quo excitetur ad piissimum hocce misericordiae opus. *Calculus perceptarum et expensarum* pro spatio unius anni, a 1. Apr. 1862 usq. ad 31. Mart. 1863 exhibet pag. 21. quotam reditus annui 7969 Rh. 29½ x. in qua summula 290 Rh. e Dioecesi hujate pag. 15. recensita conspicitur, et residuum 9476 fl. 89½ x. ex A. 1862 adeoq. summam universalem 17446 fl. 19 x. cum ultimo Martio 1863.

Expensae pag. 22 panduntur 9634 fl. 61 x. remanent solummodo 7811 fl. 58 x. pro anno ad finem vergente.

P. T. Missionarii et Sanctimoniales... Consiliumque centrale Vien. e Decem. 1863 messem multiplicem depingentes, ac saluti infantulorum expositorum inhiantes pulsant denuo ad corda Nostra, ut obulis occuramus sac. Infantiae Jesu ab infantibus jam salvatis in Parochia colligendis... Tarnoviae 14. Jan. 1864.

N. 17. 22. 78. 79. 80. 81. 104. 105. 258.

I. Series piarum Collectionum...

I. E Dec. *Czchov.* 4 Rh. 51 x. pro Sokołów. II. E Dec. *Wadovic.* a) pro *Sokołów* 9 fl. 30 x. nimirum e *Klecza* 30 x. ex *Inwałd*, *Tłuczań*, *Ryczów* et *Spytkowice* per 1 r. et e *Palczowice* 5 r. b) pro *Oświęcim* 2 fl. 25 x. e *Frydrychowice.* III. E Dec. *Bochn.* a) pro Missionibus in Africa centrali 7 fl. 20 x. i. e. a VV. Curatis in *Łapczyca*, *Mikluszowice*, *Neo-Wiśnicz* et a Ro. *Rublowicz* per 20 x. e *Królówka* et *Rzegocin* per 30 x. e *Pogwizdów* 50 x. e *Rzezawa*, *Krzyżanowice*, *Brzeźnica*, *Trzciana* et *Chełm* per 1 fl. b) pro aedificanda domo in rem filiarum post patres militiae superiori adscriptos Oedenburgii 2 fl. 40 x. e *Łapczyca*, *Mikluszowice*, *Rzezawa*, *Neo-Wiśnicz*, *Pogwizdów*, *Królówka*, *Rzegocin* per 20 x. e *Chełm* vero 1 fl. c) pro *Langenlutsch* in Moravia 3 r. ex iisdem ferme Parochiis per 20 x. nisi e *Trzciana* 50 x. et e *Chełm* 1 fl. 15 x. d) pro incolis ob ariditatem in Hungaria miseris 3 fl. 10 x. in eadem ferme proportione a supra Praelaudatis IV. E Parochia *Tarnov.* et a Ven. Clero Cath. et Paroch 34 fl. pro *Wiśnicz* et *Brzesko.* V. E Parochia *Lisiagor.* pro *Wiśnicz*, *Brzesko* et *Oświęcim* per 5 fl. VI. E Dec. *Bialen.* videl. e *Bestwina* pro Hungaris 5 fl. pro *Langenlutsch* 1 fl. pro s. Infantia Jesu 1 fl. 50 x. e *Lipnik* pro eadem s. Inf. Jesu 1 fl. 68 x. quibus misimus *Imagines* Missionales pro excitandis pluribus ad consotiationem.

Omnibus his Datoribus benedictio Dei contingat abundanter.

Tarnoviae 21. Jan. 1864.

L. 316.

Wylosowane listy zastawne galicyjskie.

Sz. Dyrekcya g. s. Towarzystwa kredytowego przesłało Nam pod 15. b. m. i r. L. 43 sztuk 30 Wykazów, które zawierają liczby wylosowanych 17. Grud. r. z. listów za-

stawnych, i z których po 1 wyprawiamy do Wieleb. Urzędów Dekanalnych z wezwaniem, aby Szan. Kondekanalnym takowy udzielili... celem powzięcia wiadomości, czy który Nr. posiadanych listów nie wyszedł. Tarnów 22. Stycz. 1864.

L. 3835 z r. 1863.

Szukanie Konrada Marcoin poleca się.

Konrad Marcoin, uczeń I. klasy Gimnazyalnéj w Krakowie, mający lat 13, wzrostu na wiek miernego, oczu niebieskich, włosów ciemnobląd, cokolwiek dzióbaty, który już raz był zbiegł z domu rodzicielskiego w Krakowie a w miesiącu marcu za sprawą Konsystorza Tarnowskiego odszukanym został w Parafii Mikluszowice pod Bochnią u pewnego włościanina, uszedł znowu na dniu 11. b. m. i r. z domu swego ojca, który stroskany o los swego dziecka wniósł tu za pośrednictwem Najprzewielebniejszego Konsystorza Krakow. z d. 21. List. r. b. L. 2396 prośbę o poczynienie właściwych kroków w celu odszukania jego. Konsystorz przeto idąc w pomoc bolejącemu ojcu, wzywa niniejszém Szanowne Duchowieństwo o powtórne ogłoszenie tego wypadku, celem wykrycia zbiegłego ucznia i o uwiadomienie Nas w krótce o skutku...

Tarnów 3. Grud. 1863.

L. 3666 z r. 1862.

Wykład obrzędów Mszy ś. szczególniéj dla kapłanów.

Ciąg dalszy do kur. XX. z r. 1863.

III. Królewska działalność Odkupiciela.

„Pokój zostawuję wam, pokój mój daję wam“ S. Jana 14, 26.

Królewski urząd Odkupiciela jest nieustanne łączenie się z swoim kościołem, przez które królestwo Jego tak w pojedynczych wiernych, jakotéż w całym narodzie ludzkim ciągle się odbudywuje, utwierdza i rozszérza, bo przez *komunię* staje się Chrystus królem serc naszych. Komunia téż jest najwyższym celem ofiary; dla komunii prowadzi Odkupiciel jako król swój urząd nauczycielski i kapłański daléj w swoim kościele. Lecz królestwo tego Pana jest królestwem pokoju; pokój jest ostatecznémn celem odkupienia, 1) a jego wyjednanie zadaniem kościoła. Samo miasto Boże nosi mystyczne imię Jeruzalem t. j. *miasta* 2) *pokoju*. Tak wielkiém dobrem jest pokój, że w życiu téż ziemskiém nie ma nic przyjemniejszego i lepszego. *Pokojem ciała* jest nienaruszony porządek w działaniu jego naczyń; *pokojem duszy* jest rzeczywista zgoda woli człowieka z wolą Boga; kto się „rzeczywiście“ z wolą Boga zgadza, ten zawsze jest spokojnym, cokolwiekby go spotkało, bo wie, że powiedziano: „Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum“ Rom. VIII. 28 — *pokój między ciałem a*

---

1) Rozumie się „pokój“ w znaczeniu wschodniém — שלום — który to wyraz oznacza „pełność błogosławieństwa Bożego,“ udzielonego w zamian przywróconego Bogu posłuszeństwa i powinnéj Jemu miłości. Wyraz zatem powyższy jest przeciwstawem „grzéchu,“ bo grzéch, jako odrywa człowieka od Boga, tak go też odłącza i od bliźniego, i staje się wszelkich zatargów, nienawiści, wojeń. i t. d. przyczyną.

2) Jeruzalem pochodzi od ירו i שלום, i oznacza: *„Miasto pokoju“*

duszą stanowi zdrowie z cnotliwego życia wynikające; *pokój między człowiekiem a Bogiem* zasadza się na dobrowolném posłuszeństwie przykazaniom jego wyrażonem w wierze świętéj; *pokój między ludźmi jest* uznanie i uszanowanie obopólne wzajemnych praw; pokój domu zależy na chętném i wierném wykonywaniu słusznych rozkazów gospodarza i t. p.; *pokojem niebieskiego miasta* jest błogosławioną koniecznością, przez którą Święci zgrzészyć, więc szczęśliwości swojéj zakłócić nie mogą. Nieszczęśliwymi są pokoju niemający! Przeto miasto niebieskie na téj ziemi, kościół Boży, ze wszystkich narodów obywateli zwołuje i garnie do siebie w wszystkich językach swe gromady, nie zważając na różnice obyczajów, praw i ustanowień ludzkich, aby wszyscy w kościele i przez kościół Chrystusa Pana pojednali się z Bogiem i z sobą nawzajem, aby zakwitnął w ich sercach i życiu błogi pokój, jako przedświt wiecznego pokoju w niebie, gdzie już nie będzie „ani łez, ani śmierci, ani narzekania, ani krzyku, ani boleści," (Apoc. XXI, 4.), bo otarłszy Bóg wszelką łzę z oczu Świętych swoich, „napawać ich będzie strumieniem roskoszy swojéj." (Ps. XXXV, 9.)

„Per omnia sæcula sæc." robi znów przejście w kanonie do 3. części. *Wieczna* ma być *cześć i chwała Trójjedynemu* przez Chrystusa, którego „królestwo końca mieć nie będzie." (Łuk. I, 33.)" „Syn nam jest dany i stało się panowanie na ramieniu Jego i nazwą imię Jego Przédziwny, Radny, Bóg, Mocny, Ojciec przyszłego wieku, Książe pokoju. Rozmnożone będzie państwo Jego a pokoju nie będzie końca. Na stolicy Dawidowéj i na królestwie jego siedzieć będzie, aby je utwierdził i umocnił w sądzie i w sprawiedliwości odtąd i aż na wieki." (Izai. IX, 6 — 7)

Przygotowanie *) do komunii rozpoczyna się wspólną modlitwą całego ludu, któréj nas sam Nauczyciel pokoju nauczył (Pater noster) Modlitwa nasza jest publiczna i wspólna, bo modlimy się za cały lud, gdyż wszyscy jedném ciałem jesteśmy, którego głową jest Jezus Chrystus. Bóg pokoju i nauczyciel zgody, który do jedności nas wprowadza, chciał téż, aby w modlitwie pojedynczego zawierali się wszyscy, tak iżby jeden za wszystkich obstawał, jako Sam w Osobie swojéj nas wszystkich Ojcu przedstawiał. Z najwyższym udziałem w ofierze łączyć się ma najwznioslejsza modlitwa a życiem kościoła i owocem jego komunii jest nieustanna modlitwa ofiarna. Siedm próśb w „Ojcze nasz" stósują się do 7. godzin kanonicznych, które się wszystkie modlitwą Pańską rozpoczynają. Treścią jéj jest królestwo Boże przez komunią; piérwsze 3 prośby ściągają się do chwały Ojca, ostatnie 3 odnoszą się do trojakiego pokoju na ziemi; pośrednictwem jest 4. prośba, bo chlebem żywota jest Chrystus, a ten chléb niestety nie jest wszystkich, lecz *nasz*, którzy ciało Jego przyjmujemy;

---

*) Thomas de Aquin. desuper ita scribit: „Deinde agitur de perceptione Sacramenti et *primo praeparatur* populus ad percipiendum, primo quidem per Orationem *communem* totius populi, quæ est *Oratio dominica*, in qua petimus *panem quotidianum* nobis dari et etiam *privatam*, quam specialiter sacerdos pro populo offert, cum dicit: *Libera nos quaesumus* &c. Secundo praeparatur populus per *pacem*, quae datur dicendo: *Agnus Dei*; est enim hoc Sacramentum *unitatis et pacis*"

jako rzekł Apostół: „Mamy Ołtarz (bezkrwawą Ofiarę) z którego nie mają mocy jeść, którzy przybytkowi służą (żydzi) (Heb. XIII, 10.) Pragniemy, aby ten chléb *codziennie* nam był dawany, abyśmy ciężkim grzéchem od komunii nie bywali wykluczeni i od Chrystusa rozłączeni. Lecz prośba ta o chléb niebieski zamyka w sobie zarazem i prośbę o chléb ziemski, gdyż człowiek, odpowiednie do natury swojéj podwójnego potrzebuje pokarmu, dla tego nawet chléb *ziemski* w niebieski się przeistacza. *)

Że *„Ojcze nasz“* kapłan z szczególnym względem na ofiarę odmawiać powinien, świadczy rubryka, iż podczas téj modlitwy *oczy na Najśw. Sakrament wzrócone być winne.*

Modlitwa pańska była od początku z liturgią połączona; Grzegorz W. wyznaczył jéj tylko niezmienne miejsce. Ostatnia prośba mówi się od wiernych (przez ministr. lub chór), aby jak cała ofiara, tak i ta modlitwa *powszechną* się okazała. Z modlitwą Pańską jako przygotowaniem do komunii łączy się prośba o *trojaki pokój*, gdy kapłan ostatnią jéj prośbę wyłuszczając mówi: Libera nos, quaesumus Dne! ab omnibus malis (1) praeteritis, (2) praesentibus et (3) futuris... prosząc o odpuszczenie popełnionych (przeszłych) grzéchów (jako w 5téj prośbie), o uwolnienie od teraźniejszych pokus do nich (jako w 6téj) i od przyszłych doczesnych i wiecznych kar (jako w 7méj prośbie.) Z tego trojakiego uwolnienia pochodzi pokój na wewnątrz, na zewnątrz i z Bogiem. O ten pokój błaga kapłan za przyczyną Świętych, którzy w wspólnictwie nieba, najwyższego pokoju używają. Tak łączy się kościół z Świętymi w komunii, jako przy ofiarowaniu i w kanonie, wyrażając w szczególe N. M. P. książąt apostołów i Jędrzeja, jako *najpierw* powołanego, który téż z krzyżem swoim przy wstępie roku kościelnego stoi.

Gdy kapłan temi słowy się modli, *trzyma patenę w prawicy*, czekając wnijścia książęcia pokoju, lecz ją pierwéj puryfikatorzem otarł na okazanie, że tylko czyste serca w uczcie ofiarnéj uczestniczyć mają. Przy „da pacem in diebus nostris“ czyni kapłan krzyż pateną nad sobą, bo na krzyżu pokój duszy okupiony, i całuje ją na znak upragnienia pokoju.

Przy słowach: „per eumdem“ łamie kapłan nad kielichem chléb eucharystyczny, aby każdy poznał, kto jest książęciem pokoju i gdzie jego mieszkanie. Łamanie Hostyi przy ofierze zaprowadzone jest od samego Odkupiciela przy ostatniéj wieczerzy, lecz to łamanie nie jest znakiem rozłączenia lecz jednoczenia, wyrażając tylko *rozdzielenie łask* z zasług męki Chrystusowéj wynikających. Pięknie wyraża to kościół w wspaniałym swoim hymnie na „Boże Ciało“: „Se nascens dedit socium, Convescens in edulium, se moriens in pretium, se regnans dat in praemium.“

Łamie się na 3 części na wyrażenie podziału św. komunii dla kapłana i ludu a 3cia cząstka wpuszcza się do kielicha na oznakę duchownego małżeństwa Chrystusa z ko-

---

*) Tu wypadałoby kilka słów o znaczeniu obrzędu z *pateną* podczas Mszy z *asystą* umieścić, którą subdyakon od *Ofertoryum* aż do téj prośby „Chleba naszego“ włącznie, trzymał zasłonioną, niejako do piersi przyciśniętą a teraz ją podaje Dyakonowi a ten Celebransowi, ale dla szczupłości miejsca kiedy później.

ściołem. Łamią się właściwie tylko *postacie*, bo ciało Pańskie jest w każdéj części całe, a ciało Chrystusa żywe z Bóstwem zjednoczone, zatem cały Chrystus; jak to wyraża Sobor Trid. Sess. XIII. C. 3. A jako chléb z wielu ziarn (zmełtych) się składa, które tak są w niém w jedno spolone, że się nie odróżniają, chociaż w istocie w chlebie się znajdują, tak i my społem i z Chrystusem się łączyć mamy, gdy Jego ciałem się żywimy.

Wpuszczenie części Hostyi w najśw. krew do kielicha oznacza wieczne złączenie się Chrystusa z kościołem, jest to wesele Baranka, który przez Ducha św. jest z kościołem swoim zaślubiony. O tych to zaślubinach Baranka z kościołem swoim mówi pismo św.: „Gaudeamus et exultemus, et demus gloriam ei; quia venerunt nuptiae Agni, et uxor ejus (sc. Ecclesia) praeparavit se. Et datum illi, ut cooperiat se byssino splendido et candido. Byssinum enim justificationes sunt Sanctorum.“ — Apoc. XIX, 7. 8. Przeto woła kapłan (podczas Mszy śpiewanéj) głośno, *trzymając cząstkę* nad kielichem: „Per omnia sæcula sæc:“ a *3 czyniąc krzyże* nad nim (a labio ad labium) mówi: „Pokój Pana niech będzie zawsze z wami!“ bo w złączeniu się Chrystusa z kościołem tryumfującym, wojującym i cierpiącym — jest zdrój pokoju. Następna modlitwa: „Hæc commixtio et consecratio...“ oznacza, jak Chrystus łącząc się z kościołem oddaje się wszystkim wiernym do komunii, co jest niejako nową konsekracyą, przez którą wiernych sobie podobnymi (uświęconymi) czyni, i tak sobie kościół jako ciało swoje daléj ukształca i utrzymuje. *Troiste wezwanie Baranka Bożego* (Agnus Dei, qui tollis,..) wyraża gorącość pragnienia łączenia się z Nim.

W dalszéj modlitwie wyraźnie ta myśl się rozwija, gdy kapłan błaga, aby nasz książe pokoju raczył (secundum voluntatem Tuam) kościół t. j. wszystkie jego członki swoim pokojem i istotą przeniknąć.. pacificare et coadunare.. Rozdział, który grzéch między, Bogiem i nami, potém w nas i między nami sprawia, musi być zniesiony, bośmy powinni „w ciało Chrystusowe“ wróść.

Symbolicznym wyrazem téjże modlitwy: Dne! qui dixisti... jest wzajemne, skromne *pocałowanie się* (osculum sanctum, osculum pacis) które po niéj w uroczystych mszach następowało. Pocałowanie to wprowadzone było do liturgii już od Apostołów (Rzym. 16, 16, I. Cor. 16, 20. II. Cor. 13, 12. I. Thess. 5, 26. I. Petri 5. 14.) Chryzostom o niem mówi: Czemu się nazywa *pocałowanie święte?* bo nie ma być obłudne, jakiém Judasz Pana całował. Pocałowanie ma miłość rozognić, abyśmy się wzajemnie jako bracia, lub jako ojcowie swe dzieci miłowali... a nad to jesteśmy świątynią Chrystusa, całujemy więc próg świątyni, siebie wzajemnie całując, bo Chrystus przez ten próg (usta) wstępuje, gdy go w komunii świętéj przyjmujemy. Pocałunek ś. odbierał Dyakon od Celebransa, udzielał go Duchowieństwu, a na koniec któremu świeckiemu, od którego przechodził do zgromadzonych, na mężczyzn i niewiasty podzielonych, pod przemawianiem: „Pax tecum“ i „Et cum spiritu tuo.“ Mężczyźni między sobą a niewiasty znowu osobno. tym pocałunkiem do wzajemnéj rozgrzewali się miłości. Ten święty obyczaj jednak w 13 wieku dla ważnych przyczyn zmieniono na podanie do pocałowania krzyża lub Relikwii oprawionych (Pacyfikału), lub nachylenie się ku sobie i objęcie ramionami, a późniéj i ten zwyczaj tylko między klerem zatrzymany został.

Znaczenie pocałowania jest według Izidora Sewilsk. zjednoczenie wszystkich w miłości, abyśmy godnie Sakrament ciała i krwi Chrystusa przyjmowali, bo niepodzielne Ciało Pańskie nie przyjmuje w siebie nic niezgodnego. *Nastąpi o komunii kapłana i ludu.*

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae die 28. Jan. 1864.
JOANNES FIGWER, Cancellarius prov.

Tarnoviae & Jasło. Typis Anastasii Rusinowski, 1864.